

'İnternette Unutulma Hakkı' Türkiye'de De Kullanılabilecek

TBMM'de kabul edilen yeni sosyal medya düzenlemesiyle, internet siteleri ve sosyal medya arşivlerinde yer alan, şantaj ve baskı yapmak amacıyla kullanılan fotoğraf, video, yazı veya içeriklerin muhatap bulunarak, silinebilmesi hedefleniyor. - 01.08.2020

TBMM'de kabul edilen yeni sosyal medya düzenlemesi sayesinde, geçmişe ait, görüntü veya yazılarından oluşan internet içerikleri nedeniyle sıkıntı yaşayanlar, “internette unutulma hakkı”nı kullanabilecek.

Günümüz dünyasının en büyük iletişim ağı internet, milyonlarca kullanıcının gerekli olan bilgiye çabuk ulaşması ve sosyal iletişim kurmasını sağlamasının yanı sıra, yarattığı mağduriyetlerle hayatı olumsuz etkileyebiliyor.

Ayrıca, çocuklar başta olmak üzere siber mağduriyet yaşayan insanlar, bu durumu gelecekteki hayatlarından veya tanınmaktan endişe ettikleri için çoğu zaman yargıya taşıyor, aynı şekilde aileleri, arkadaşları veya öğretmenleriyle paylaşmıyor.

Dünyada, internet kullanımıyla paralel şekilde artan siber mağduriyetlerle ilgili çoğu ABD kökenli arama motorları veya içerik sağlayıcı siteler, merkez ofislerinin bulunduğu ülkelerde “rahatsızlık-içerik kaldırma” taleplerine daha çabuk yanıt verirken, Türkiye'de bu durum çok ağır işliyor.

İnternet siteleri ve sosyal medya arşivlerinde, şantaj ve baskı yapmak amacıyla kullanılan fotoğraf, video, yazı veya içeriklerin sebep olduğu mağduriyetlerin giderilmesi için AB Adalet Divanı'nınca alınan “unutulma hakkı” kararı, üye ülkelerde geçerliken, Google'nin merkezinin bulunmadığı Türkiye'de uygulanmıyor.

Yoğun mağduriyetlerin giderilmesi noktasında internetle ilgili çıkan dar kapsamlı yasalar

yeterli olmazken, Türkiye'de yeni bir adım atılarak, “İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi”, TBMM Genel Kurulunda kabul edildi.

Kanunla, internet kullanıcılarının kişisel başvurularında veya kamu kurumlarının bildirimlerinde yaşanan zorlukların aşılması için sosyal ağ sağlayıcılarla muhataplık ilişkisi kurulması ve mağduriyetlerin hızlı bir çözüme kavuşması amaçlanıyor.

Çıkan fotoğraf veya haberlerden rahatsız olan insanlar Kurduğu “e-koruma” sitesiyle özellikle ticari alanda bu tür mağduriyetlerin muhatabı olan ve sorunlara çözüm bulmaya çalışan avukat Kadir Kurtuluş, AA muhabirine, “unutulma hakkı” ve yeni sosyal medya düzenlemesiyle ilgili değerlendirmede bulundu.

İnsanların haklarında çıkan çeşitli haberlerden ya da fotoğraflarından rahatsız olduklarını ve bununla ilgili hukuk bürolarına başvurular yaptıklarını belirten Kurtuluş, “Özellikle çocuklar, 'Benim rahatsızlık duyduğum bir fotoğrafım-videom var.' diyerek başvuru yapıyor. Çok ciddi problemler yaşayan insanları fark ediyoruz. Çoğu çocuğun bu kişilerin içerik kaldırma hizmetini alabilecek durumları olmadığı ve ailelerine de söyleyemedikleri için aileler de böyle bir hizmet için destek aramıyor.” dedi.

Kurtuluş, uygunsuz sitelerde paylaşılan görüntülerin kaldırılması için talepte bulunanların, internet arama motorları muhatap olmadığı için mağduriyetlerini giderecek mecra bulamadıklarına dikkati çekti.

Kötü niyetli insanların çocuklardan yararlanmak için “Elimizde videoların var.” şeklinde tehditlerde bulunması gibi örnekler yaşandığını, korku veya tehditle insanların bir şekilde istismar edildiğini ifade eden Kurtuluş, “Bize başvuru yapıldığı zaman elimizden geleni yapıyoruz. Ancak bu bir yere kadar yeterli oluyor. İnternet veya sosyal medya hesaplarını kullanmayı yasaklamak çözüm değil ancak yeni sosyal medya düzenlemesi sayesinde muhataplık ilişkisi kuruluyor ve Türkiye'de de Avrupa'da olduğu gibi başvuru mecrası oluşuyor.” diye konuştu.

“Hukukla mücadele etmek istemedikleri için suç içeriklerini kaldırıyorlar”

Kurtuluş, istenmeyen içerikler kaldırılmasına rağmen bazen ekran görüntülerinin Google arama sayfalarında kalabildiğine ve içerik sağlayıcı kişinin bunu tekrar yayımlayabildiğine işaret ederek, caydırıcılık sağlayacak hukuk yolu mekanizmasıyla yola çıkıldığında şirketlerin bu riski gördüğünü ve hukukla uğraşmak istemedikleri için bu içerikleri kaldırdıklarını kaydetti.

Avrupa Birliđi (AB) Adalet Divanı'nda, “Gonzales kararı” diye bir karar çıktığını ve bunun “unutulma hakkı” olduğunu anlatan Kurtuluş, “Yani kişiler 'unutulma hakkı' kapsamında, haklarında çıkmış haberleri kaldırabiliyorlar, bir başvuruyla. Fakat Google bunu AB ülkelerine uygularken Türkiye'ye uygulamıyor. Kaldı ki bizim Yargıtayımızın bununla ilgili içtihatları da olmasına rağmen uygulamıyor. Fakat bu bir özgürlüğün kısıtlanmasıdır.” ifadesini kullandı.

Kurtuluş, “Unutulma hakkı çok önemli bir şey. Bu mecraların Türkiye'deki insanların da 'unutulma hakkı' kapsamındaki başvurularını kabul etmesi gerekiyor.” değerlendirmesini yaptı.

AB Adalet Divanı'nın verdiği bir karar olduğu için Türkiye'de henüz bununla ilgili bir içtihat bulunmadığını ve söz konusu şirketlerin ülkede merkez bulundurma gayretine bile girmediklerini dile getiren Kurtuluş, “Bu şirketlerle alakalı herhangi bir aksiyon almak istediğiniz zaman yurt dışına tebligat yapmanız gerekiyor. Burada bir arama motorunun (Google) bir şirketi var ama o, 'Bu bizim pazarlama şirketimiz sadece.' diyor. Sizin yurt dışına tebligat yapmanız gerekiyor. Nerede İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi, hak arama hürriyeti?” şeklinde konuştu.

“Sosyal medya düzenlemesi çok önemli”

Yeni medya sosyal düzenlemesinin çok önemli olduğunu ve geç kalınmasına rağmen mağduriyetlerin giderilmesi açısından birçok açığı kapatabileceğini söyleyen Kurtuluş, “Önemli olan muhatap bulabilmek çünkü muhatap varsa ancak o zaman caydırıcı olabilirsiniz. Düzenlemede, temsilcilik açılması artık herhangi bir ihlalde, bu ihlalden sorumlu olacak birilerinin olması anlamına geliyor.” dedi.

Temsilcilik sayesinde maliyenin vergi için savcılıkların ve mahkemelerin çeşitli ihlaller için karşısında bilgi alabileceği ya da gerektiğinde ceza uygulayabileceği bir muhatabının olacağını aktaran Kurtuluş, “Bu sayede, örneğin hukukumuzda yer alan 'unutulma hakkı' uygulanmadığı zaman, 'Neden uygulamadın?' diyebileceğiz ve uygulamamanın cezasını verebileceğiz.” diye konuştu.

Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumunun (BTK) yeni yayınladığı bir kurul kararında, “unutulma hakkı” başvurularının kabul edileceği ve ilgili internet şirketlerine yönlendireceğinin belirtildiğini söyleyen Kurtuluş, “Eğer yeni yasayla temsilcilik gelmeseydi, büyük internet şirketleri BTK kararını uygulamayacaktı. Zaten bir arama motorunun herkese açık olan şeffaflık raporunda, BTK'den gelen talepleri yerine getirmediğini kendileri yazmışlar. Fakat temsilcilik olduğu zaman, keyfi uygulamalara karşı caydırıcı olabileceğiz.” ifadesini kullandı.

“Sosyal medya şirketlerinin keyfiliği nedeniyle mahkemelerden adalet isteniyor”
Almanya'nın Türkiye'nin de yasa yaparken faydalandığı belirli kuralları çoktan kabul ettirdiğine, büyük sosyal medya ve internet şirketlerine uygulattığına dikkati çeken Kurtuluş, şu değerlendirmeyi de yaptı:

“AB temsilcilik ve datanın AB'de olması şartı getiriyor. Dolayısıyla Türkiye'yi kısıtlayıcılıkla suçlayanların, öncelikle getirilen mevzuata dikkatle bakmasını tavsiye ediyorum. AB mevzuatlarının kısıtlayıcılığından azı var, fazlası yok. Ama onların savunması AB mahkemeleri adil, Türk mahkemeleri değil. 'Türk mahkemeleri yanlı karar verir.' diye düşünüyorlar. Bu kesinlikle haksız ve mesnetsiz bir yaklaşım. Burada Türk adalet teşkilatının kararlarını itibarsızlaştırmak amacıyla hareket ediliyorsa, buna mücadele etmemeliyiz.

Biz biliyoruz ki Türkiye'de hiçbir hakim, kolay kolay erişim engeli kararı vermiyor. Ama sosyal medya şirketlerinin keyfiliği ve Türkiye'den gelen taleplerde ihmalkar olması nedeniyle insanların mahkemelerden adalet istemesi kadar doğal bir şey olamaz. Çünkü başka bir muhatap bulamıyorlar. Bu yasayla sosyal medya şirketleri, çoktan yapmaları gereken düzenlemeleri yapınca insanlar da mağdur olmadan ve mahkemelere gitmeden karşılarında muhatap bulacak, çok önemli mağduriyetlerin önüne geçilecektir.”

Edebi, sanatsal ifade veya gazetecilik kapsamındaki kişisel veriler
Avukat Elvan Kılıç ise, “unutulma hakkı”nın her ne kadar kişinin, kişisel verilerini koruma altına almak için kullanabileceği bir hak olsa da, özel hükümlere aykırı olmamak koşuluyla, tarihsel, istatistiksel veya bilimsel amaçlarla kişisel verilerin işlenmesine devam edilebildiğini söyledi.

Kılıç, ayrıca edebi veya sanatsal ifade veya gazetecilik amaçları kapsamında işlenen kişisel verilerin de “unutulma hakkı”nın kapsamı dışında kaldığını ifade etti.

“Unutulma hakkı”nın Anayasa'da açıkça düzenlenmediğine ve 5. maddeyle devlete bir yükümlülük yüklendiğine dikkati çeken Kılıç, “Anayasa'da açıkça düzenlenmeyen 'unutulma hakkı', internet vasıtasıyla ulaşılması kolay olan ve dijital hafızada bulunan haberlere erişimin engellenmesi için Anayasa'nın ilgili maddelerinin (17-20) doğal bir sonucu olarak karşımıza çıkmaktadır.” şeklinde konuştu.

Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 17 Haziran 2015 tarihli kararında “unutulma hakkı” terimini kullandığı ve Anayasa Mahkemesi'nin 3 Mart 2016 tarihli bir kararında da bu terimden söz edildiği bilgisini veren Kılıç, AB Adalet Divanı'nın 13 Mayıs 2014 tarihli Google içtihatıyla dünyaca bilinirliği artan bu hakkın, birçok ülke hukukunu etkilediği ve

güçlü normatif dayanaklar kazandırdığını dile getirdi.

Avukat Kılıç, “unutulma hakkı”nı kullanmak isteyen Türkiye'deki bireyler için yeni sosyal medya düzenlemesinin, Avrupa ülkelerinde görülen normatif dayanakları kazandıracağını kaydetti.

Telefon: +90 (312) 473 84 23

E-Posta: mts@mevzuattakip.com.tr

Adres: Çetin Emeç Bulvarı Hürriyet Cad. No: 2/12 Çankaya ANKARA